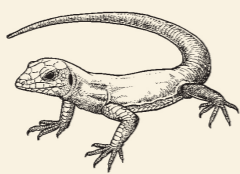

BANYARRIQUER
Cerambyx cerdo

CUC DE TERRA
Allolobophora sp.

SARGANTANA
Podarcis sp.

DRAGÓ
Tarentola mauritanica

TORTUGA MEDITERRÀNIA
Testudo hermanni

CALÀPET
Bufo balearicus

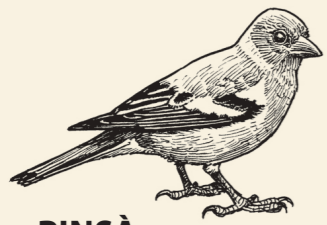

FERRERET
Alytes muletensis

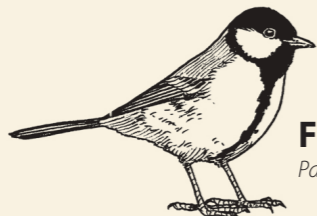
RASTRES I RESTES

comuns dels BOSCOS de les Illes Balears

Conselleria d'Agricultura, Pesca i Medi Natural
Direcció General de Medi Natural i Gestió Forestal

PINSÀ
Fringilla coelebs

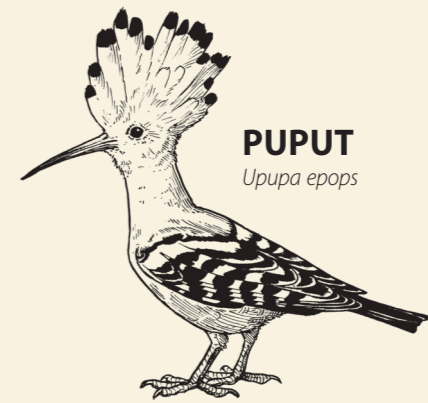
FERRERICO
Parus major

MUSSOL
Otus scops

CORB
Corvus corax

PUPUT
Upupa epops

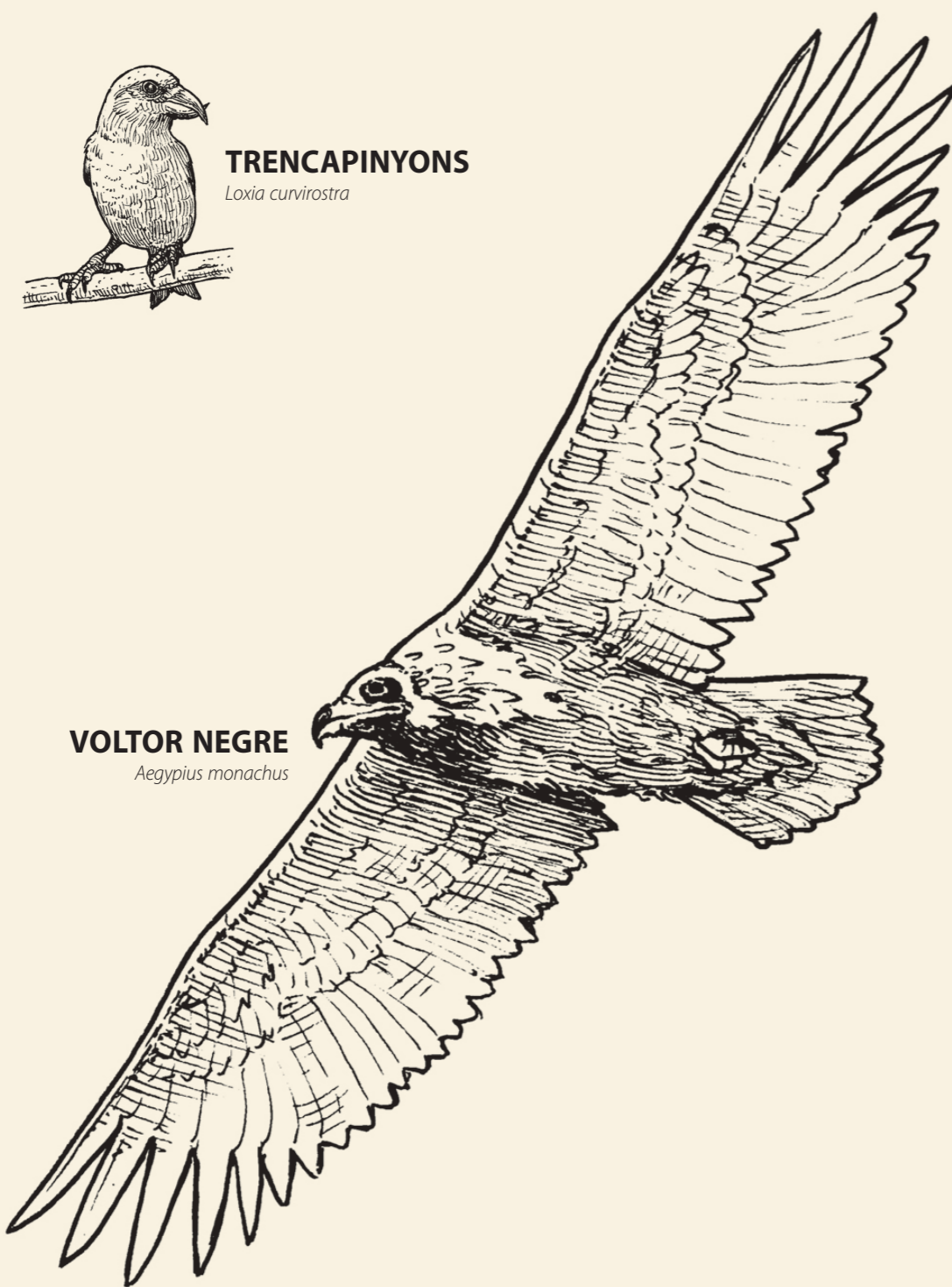
TRENCAPINYONS
Loxia curvirostra

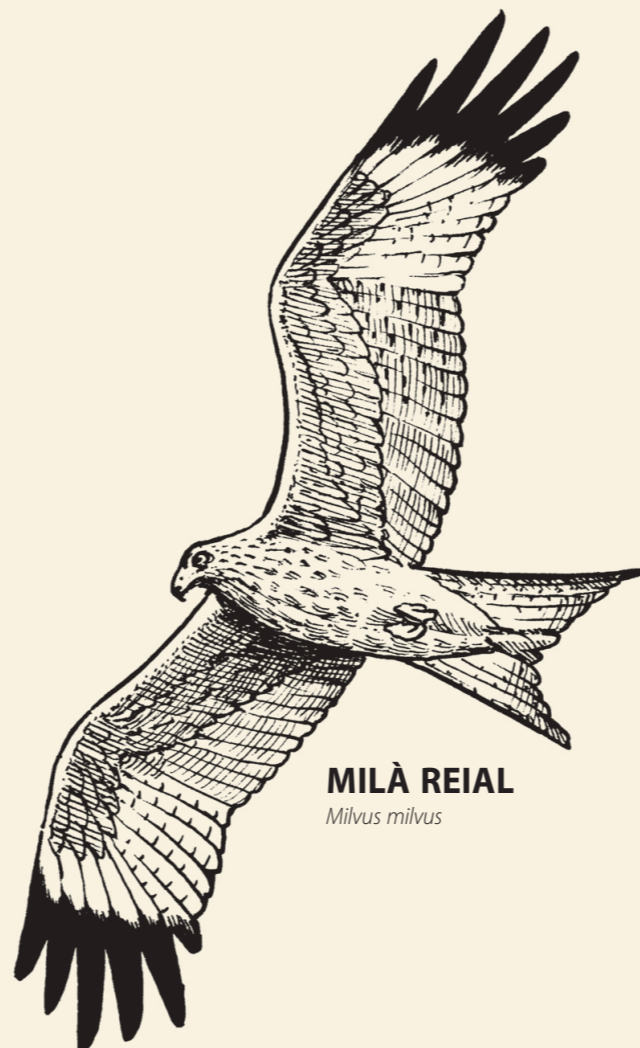
ÒLIBA
Tyto alba

MÈRLERA
Turdus merula

VOLTOR NEGRE
Aegypius monachus

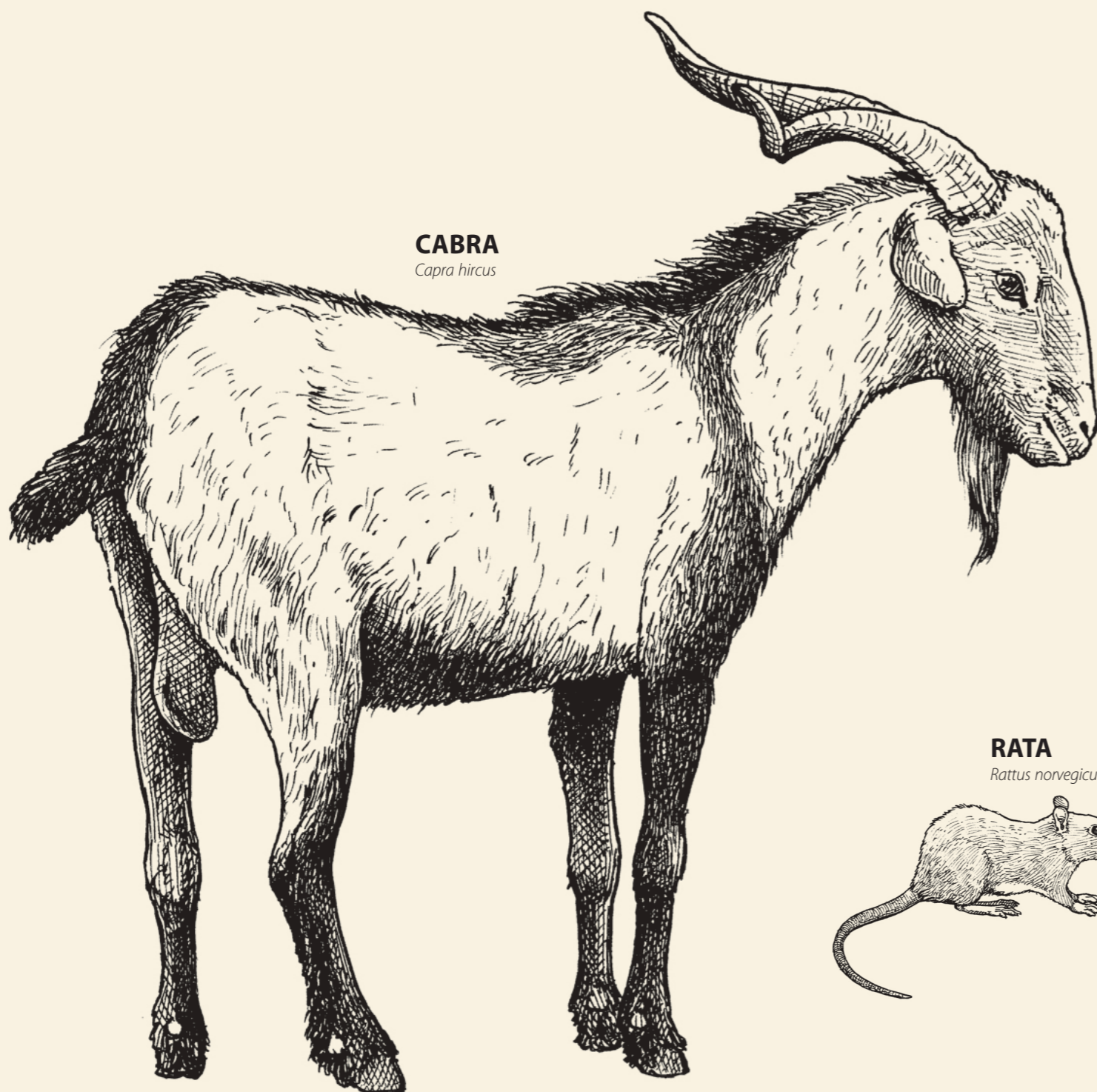
MILÀ REIAL
Milvus milvus

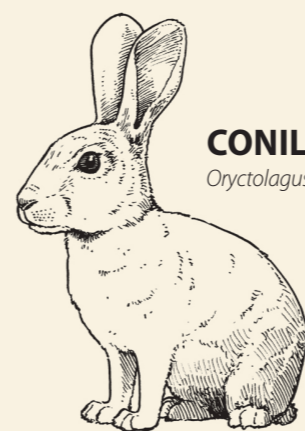
PERDIU
Alectoris rufa

TUDÓ
Columba palumbus

CABRA
Capra hircus

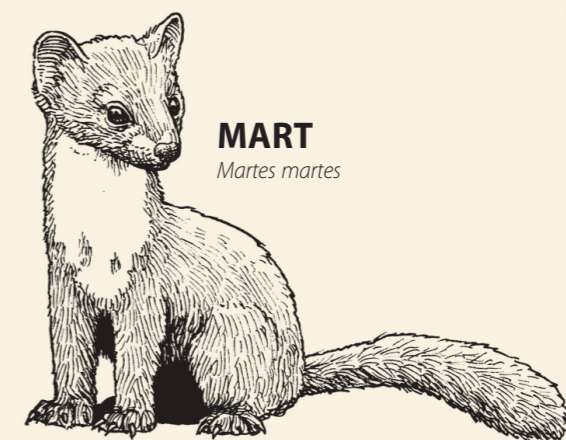
CONILL
Oryctolagus cuniculus

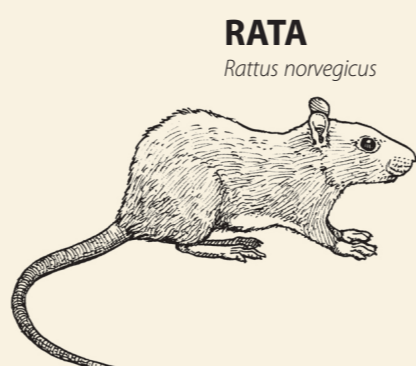
GENETA
Genetta genetta

ERIÇÓ
Erinaceus algirus

MART
Martes martes

RATA
Rattus norvegicus

MOSTEL
Mustela nivalis

RATAPINYADA
Pipistrellus pipistrellus

RATA CELLARDA
Elomys quercinus

RATOLÍ DE BOSC
Apodemus sylvaticus

RAT GRILL
Crocidura russula

RASTRES I RESTES

comuns dels BOSCOS de les Illes Balears

Conselleria d'Agricultura, Pesca i Medi Natural
Direcció General de Medi Natural i Gestió Forestal

Com cercar rastres i restes?

La recerca de rastres i restes d'animals aporta molta informació sobre la població d'una espècie i la biodiversitat d'un bosc. Per observar-los adequadament és recomanable dur:

- » una **lupa**
- » un **quadern de camp i llapis o boli** (per anotar-hi el que observem amb data i lloc)
- » **guants** (no és convenient agafar algunes restes amb les mans nues per evitar infeccions o paràsits)
- » **pincers** per agafar mostres
- » **bosses i pots** per recollir-ne
- » una **càmera fotogràfica** —o la del **mòbil**— per retratar els rastres i el lloc on els trobem
- » una **petita guia d'identificació d'animals** de la nostra zona

Una passejada pel bosc és una oportunitat per connectar amb la natura i descobrir-ne els habitants. Els boscos concentren gran part de la biodiversitat terrestre i acullen milers d'espècies animals, sovint petites, nocturnes, tímides o molt discretes. Encara que no les veiem, qualsevol rastre o resta n'indica la presència i converteix la descoberta en una experiència enriquidora.

En aquest full trobareu rastres comuns dels nostres boscos: petjades, excrements, parts del cos, marques, furgades, restes de menjar, caus, etc. Identificar-los és una activitat captivadora que millora la percepció i transforma les excursions. Cal posar-hi atenció, cercar pistes, respectar les èpoques de reproducció i ser prudents. L'habilitat d'observació millora amb la pràctica!

Aquest material forma part del programa El bosc, recurs disponible, que pretén donar a conèixer els nostres boscos i sensibilitzar a favor de la seva conservació.

«RASTRES I RESTES COMUNS DELS BOSCOS DE LES ILLES BALEARS Materials educatius.» Programa: El bosc, recurs disponible.

Text: F. Gordiola i A. Llabrés (Xarxa Forestal)
Il·lustracions: Pau Oliver
Disseny: Susana Cardona

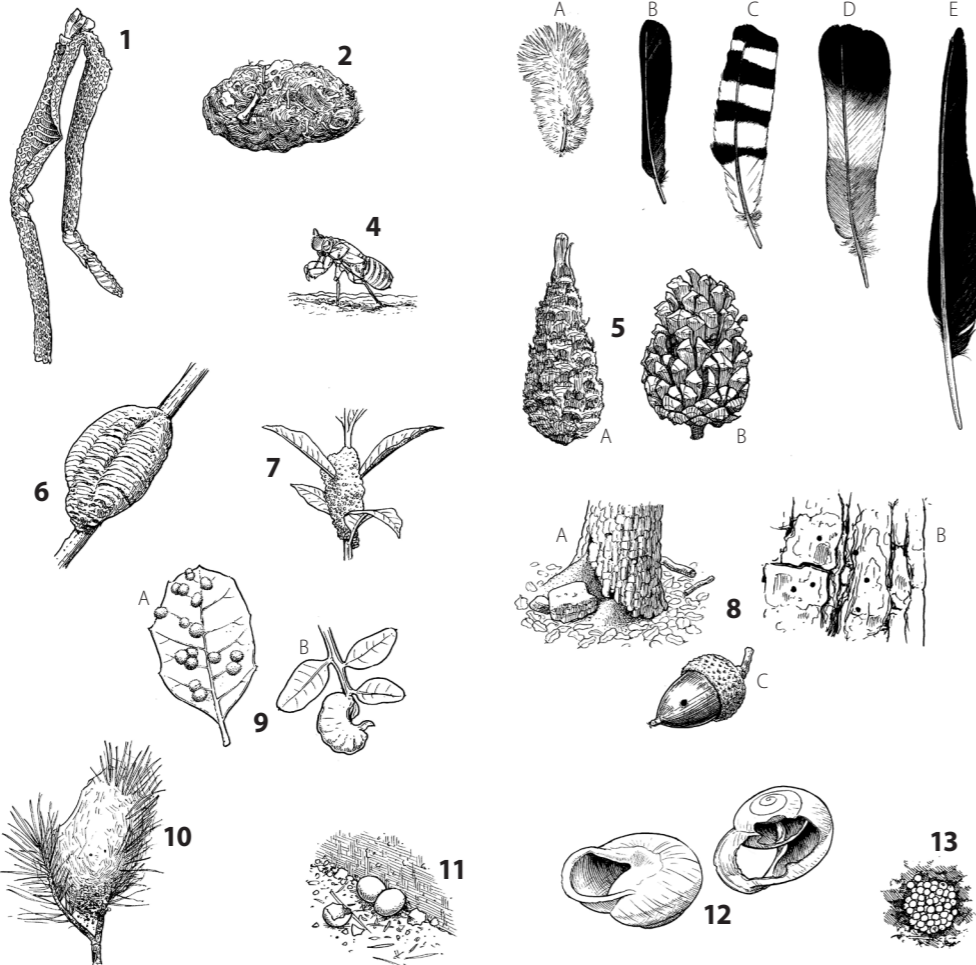
Impressió: XXXX XXXX XXXX XXXX XXXX XX
Dipòsit Legal: PM XXX-2025

Material inspirat en "Hi són! Pòster per descobrir la fauna de les muntanyes litorals del Maesme i el Vallès Oriental" de l'Escola de Natura del Corredor. Centre d'Educació Ambiental

Rastres i plomes

Durant un passeig al bosc podem recollir les plomes i les restes que trobem, dibuixar-les o fotografiar-les i anotar, al nostre quadern, l'espècie (si la coneixem), la data i el lloc. Les plomes dels ocells no només serveixen per volar, sinó que també protegeixen i aïllen el cos dels elements, i poden tenir funcions de comunicació i defensa. Estan compostes de queratina i permeten identificar l'espècie, el sexe o l'edat de l'au. Es poden desprendre durant la muda o per accident, i les trobarem en zones de pas dels ocells, indicant-ne la presència.

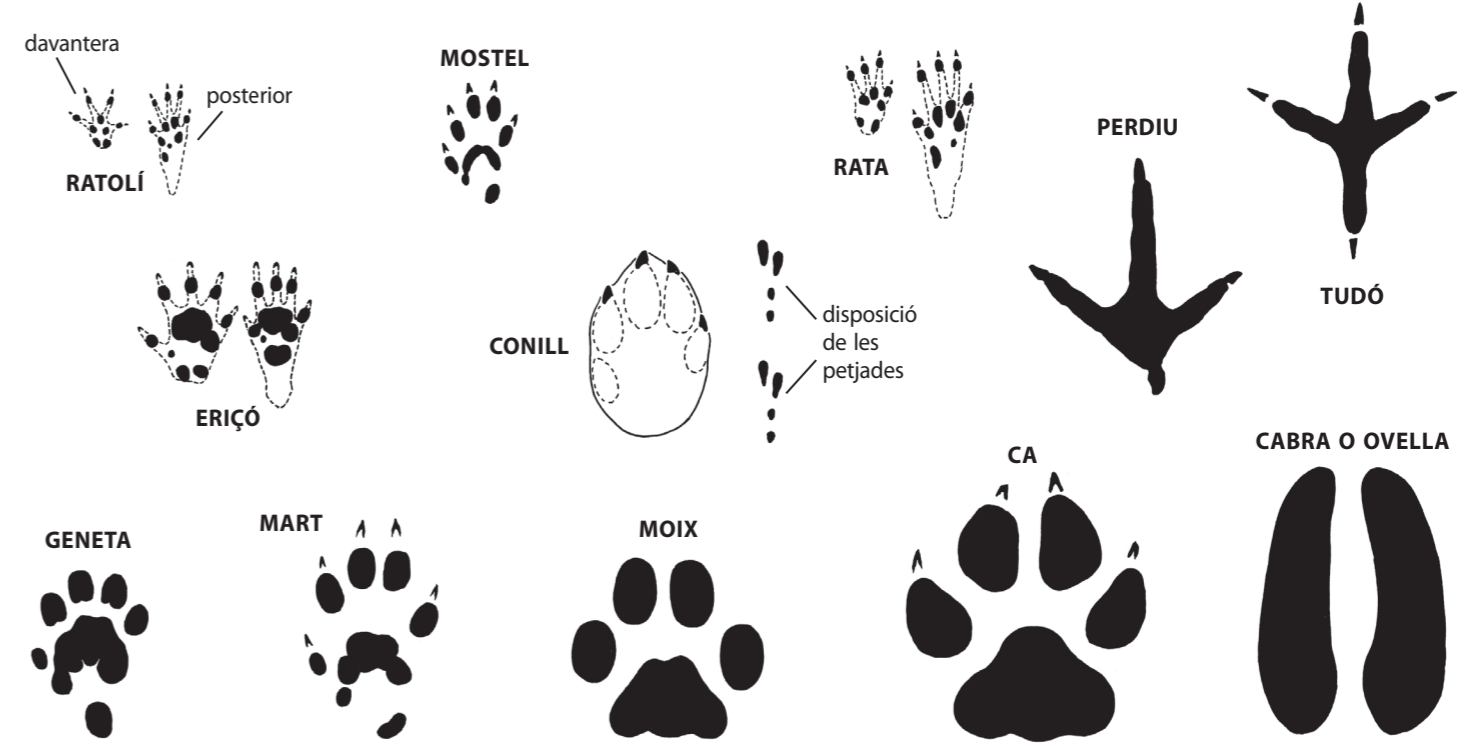

1: muda de serp; 2: egagròpila d'òliba; 3: plomes (A: plomissó; B: mèrlera; C: puput; D: tudó; E: corb); 4: muda de xigala; 5: pinyes (A: rossegades per rata o ratolí; B: obertes per trencapinyons); 6: ooteca (carcassa amb ous) de cavall de serp; 7: escuma de nimfes de xigala escumadora (salivera de cucut); 8: forats d'insectes perforadors (A: banyarriquer; B: escarabat del pi; C: corc de l'aglà); 9: galtes d'insectes (A: a fulla d'alzina; B: a fulla de mata); 10: bossa de processionària; 11: posta de dragó; 12: caragol picat per ocell o mossegat de rossegador; 13: posta de caragol.

Petjades

Les petjades revelen quines espècies habiten o transiten per una zona i ajuden a comprendre la biodiversitat i l'estat de l'ecosistema. Tot i que la majoria de moviments dels animals no en deixen, en determinats sòls —com fangs, terres d'abeuradors, arenes

o llims— poden quedar bones impressions. Els mamífers, per la seva mida i pes, són els que més petjades deixen, i les seves formes característiques permeten identificar l'espècie. En canvi, en aus, rèptils i amfibis, la identificació específica és més difícil.

De qui és la caca?

Els excrements animals, o femta, són una font valuosa d'informació. La coprologia n'estudia la forma, textura, color i contingut, que varien segons la dieta, l'estació de l'any o l'estat de salut. Aquests rastres són especialment útils per estudiar fauna esquiva —nocturna, tímida o amagada— i, en animals territorials com marts o genetets, la ubicació de les femtes (camins, pedres, latrines, clots o enterrades) revela hàbits i delimitació del territori. L'anàlisi permet identificar l'espècie, conèixer-ne l'alimentació, detectar paràsits i, amb tècniques de laboratori, obtenir ADN per estudiar característiques individuals.

